

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายวรวิทย์ กังศศิเทียม ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๙/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๓

วันที่ ๒ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๘๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๓) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๑๑ (๓) (๔) (๕) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้อง ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง

มิให้นำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสอง เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งได้ด้วย

มาตรา ๑๖๐ รัฐมนตรีต้อง

ฯลฯ

(๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ฯลฯ

มาตรา ๑๗๐ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

ฯลฯ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐

(๕) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗

ฯลฯ

ให้นำความในมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๔) หรือ (๕) หรือวรรคสอง โดยอนุโลม เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ด้วย

มาตรา ๑๘๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

ฯลฯ

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

ฯลฯ

มาตรา ๑๘๖ ให้นำความในมาตรา ๑๘๔ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) การดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี

(๒) การกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนดในมาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรา ๒๑๙ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง

ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒. ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในอาคาร บ้านพัก ของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในอาคารบ้านพักของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๔ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“อาคารที่พักอาศัยของทางราชการ” หมายถึง อาคารประเภทแฟลต และบ้านพัก หรือเรือนแถว ที่กองทัพบกก่อสร้างขึ้น และมอบให้หน่วยต่าง ๆ รับผิดชอบควบคุมดูแล

“ข้าราชการ” หมายถึง ข้าราชการประจำการสังกัดกองทัพบก

ฯลฯ

ฯลฯ

“ผู้พักอาศัย” หมายถึง ข้าราชการประจำการ และลูกจ้างประจำ ที่ได้รับอนุมัติให้เข้าพักอาศัยในอาคารที่พักอาศัยของทางราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๗ อาคาร บ้านพัก หรือ ที่พักอาศัยของทางราชการทุกชนิดของกองทัพบก ให้อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยราชการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้-

๗.๑ อาคารสงเคราะห์กองทัพบก (ส่วนกลาง) ให้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมสวัสดิการทหารบก

๗.๒ อาคารที่พักอาศัยของทางราชการ ตามหน่วยราชการต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นอกเหนือจากอาคารที่พักอาศัยของทางราชการ ตามข้อ ๗.๑ ให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาหน่วยนั้น ๆ

ข้อ ๑๐ ให้ผู้บังคับหน่วยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่ได้รับส่วนแบ่งห้องพักในอาคารที่พักอาศัยของทางราชการ ตามข้อ ๗.๒ กำหนดระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับหรือข้อกำหนด เพื่อควบคุมดูแลอาคารที่พักอาศัยของทางราชการ ที่ได้รับการแบ่งมอบได้ตามความเหมาะสมโดยไม่ขัดกับระเบียบนี้

ข้อ ๑๑ ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในอาคารที่พักอาศัยของทางราชการ ตามข้อ ๗.๑ จะต้องมีความสมบูรณ์ดังนี้-

๑๑.๑ เป็นข้าราชการประจำการ หรือ ลูกจ้างประจำ สังกัดกองทัพบก ซึ่งมีคำสั่งให้รับราชการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๒ ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในอาคารที่พักอาศัยของทางราชการ ตามข้อ ๗.๒ ต้องเป็นข้าราชการประจำการและลูกจ้างประจำในหน่วยนั้น ๆ

ข้อ ๑๔ ให้ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในอาคารที่พักอาศัยของทางราชการ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตามข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ หมดยุติในการเข้าพักอาศัย ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้-

ฯลฯ

ฯลฯ

๑๔.๒ ย้ายออกนอกกองทัพบก หรือออกจากราชการไม่ว่ากรณีใด

ฯลฯ

ฯลฯ

๓. ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๔ บ้านพักรับรองกองทัพบก หมายความว่าบ้านพักของทางราชการกองทัพบก ที่กำหนดให้เป็นที่พักของผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก หรืออดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก ที่ทำคุณประโยชน์ให้กับกองทัพบกและประเทศชาติ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของกรมสวัสดิการทหารบก

ข้อ ๕ ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกต้องมีคุณสมบัติ ตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

๕.๑ เป็นข้าราชการประจำการสังกัดกองทัพบกที่มีชั้นยศพลเอก

๕.๒ เป็นอดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบกซึ่งทำคุณประโยชน์ให้กับกองทัพบกและประเทศชาติและเคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกมาแล้ว

ข้อ ๗ ให้แบ่งประเภทของบ้านพักรับรองกองทัพบกสำหรับผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยตามข้อ ๕ ดังนี้.-

๗.๑ บ้านพักรับรองกองทัพบก อาคารหมายเลข ๗๐/๒๕ เป็นบ้านพักรับรองของผู้บัญชาการทหารบก

๗.๒ บ้านพักรับรองกองทัพบก อาคารหมายเลข ๑ , ๔ , ๓๑ , ๑๐๗/๑๐ , ๒๔๖/๑๖ , ๒๖/๑๘ , ๓๘๕/๒๓ , ๒๔๙/๒๕ , ๔๓๗/๓๗ , ๔๙๒/๔๕ , ๔๙๓/๔๕ และที่กองทัพบกกำหนดขึ้นในภายหลัง เป็นบ้านพักรับรองของผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก และอดีตผู้บังคับบัญชาในข้อ ๕.๒

ข้อ ๘ ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก หมดสิทธิการเข้าพักอาศัยในกรณีดังต่อไปนี้

๘.๑ ย้ายออกนอกกองทัพบก

๘.๒ ออกจากราชการไม่ว่ากรณีใด

๘.๓ ถึงแก่กรรม

๘.๔ เมื่อกองทัพบกพิจารณาให้หมดสิทธิการเข้าพักอาศัย

สำหรับผู้ที่มีสิทธิเข้าพักอาศัย ตามข้อ ๕.๒ ถ้าหมดสิทธิเข้าพักอาศัย ตามข้อ ๘.๑ หรือ ๘.๒ แล้ว กองทัพบกอาจพิจารณาให้มีสิทธิพักอาศัยเป็นกรณีเฉพาะรายก็ได้

ข้อ ๑๑ บ้านพักรับรองที่กองทัพบกกำหนด ให้กองทัพบกพิจารณาความเหมาะสมในการสนับสนุนงบประมาณค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการพักอาศัย ตามความจำเป็นและเหมาะสมในการใช้งาน

ข้อ ๑๒ ให้กรมสวัสดิการทหารบก ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลบ้านพักรับรองกองทัพก เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

๔. มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กร อิศระ พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๗ ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

ข้อ ๘ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเอง หรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์ โดยมิชอบ

ข้อ ๙ ต้องไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการ ที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๑๐ ต้องไม่รับของขวัญของกำนัล ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เว้นแต่เป็นการรับ จากการให้โดยธรรมจรรยา และการรับที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้รับได้

ข้อ ๑๑ ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ข้อ ๒๗ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๑ ให้ถือว่า มีลักษณะ ร้ายแรง

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่า มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรง ของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น

ความเห็น

พิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงของผู้เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง และ กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) และมาตรา ๑๗๐

วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) หรือไม่นับแต่เมื่อใด

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ ... (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ และ (๕) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ ... โดยมาตรา ๑๖๐ บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้อง ... (๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง บทบัญญัติดังกล่าวมีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่น ๆ เพิ่มเติมของรัฐมนตรีไว้จากรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๕ ที่กำหนดให้การร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่จะต้องครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและการใช้อำนาจโดยไม่ชอบ จึงบัญญัติให้รัฐมนตรีนอกจากต้องมีคุณสมบัติเบื้องต้นเท่ากับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วยังต้องมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) ที่บัญญัติเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงนั้น ปัจจุบันมีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ โดยข้อ ๓ วรรคสอง กำหนดให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย ข้อ ๒๗ กำหนดให้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๑ ให้ถือว่า มีลักษณะร้ายแรง และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่า มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น ซึ่งหมวด ๑ ข้อ ๗ กำหนดให้ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน ข้อ ๘ กำหนดให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ข้อ ๙ กำหนดให้ต้องไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ ข้อ ๑๐ กำหนดให้ต้องไม่รับของขวัญของกำนัล ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เว้นแต่เป็นการรับจากการให้โดยธรรมจรรยา และการรับที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้รับได้ และหมวด ๒ ข้อ ๑๑ กำหนดให้ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

สำหรับรัฐธรรมนูญ หมวด ๙ ว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ มาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ให้นำความในมาตรา ๑๘๔ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม ... และมาตรา ๑๘๔ บัญญัติว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง ... (๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ ... มีความมุ่งหมาย เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยบัญญัติสาระสำคัญในการป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลในการแทรกแซงการใช้ดุลพินิจหรือกระบวนการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งอยู่ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งนำไปใช้บังคับกับรัฐมนตรี โดยอนุโลม เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง อันจะสร้างความเสียหายให้แก่รัฐและผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ซึ่งการมีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องดังกล่าวนี้อาจส่งผลทำให้ผู้มีตำแหน่งสาธารณะปฏิบัติงานตามหน้าที่หรือใช้ดุลยพินิจตัดสินใจที่จะกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนรวม เกิดความไม่เป็นกลาง ปราศจากความเที่ยงธรรม และทำให้สาธารณชนเกิดความเคลือบแคลงสงสัยในการปฏิบัติหน้าที่ การใช้ดุลยพินิจตัดสินใจ หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้มีตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ ว่าจะสามารถใช้ดุลยพินิจปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ได้โดยสุจริตหรือไม่ การนำความในมาตรา ๑๘๔ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีโดยอนุโลมนั้น จะต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการบริหารงานของรัฐโดยปกติ อย่่างไรก็ดี รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) กำหนดให้การกระทำที่ไม่ถือเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เป็นการต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี คือ กรณีตามมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง (๑) ที่ยกเว้นเรื่องการดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี และ (๒) ที่ยกเว้นเรื่องการกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ และกรณีมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) ที่จะต้องเป็นการรับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นการปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง ผู้ถูกร้องได้ใช้บ้านพักในกรมทหารราบที่ ๑ รักษาพระองค์ ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นบ้านพักของทางราชการทหารเป็นที่พักอาศัยของตนเองและครอบครัว ตั้งแต่ครั้งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ และเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งแรก ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒ จนถึงเมื่อดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งที่สอง ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

และตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ถึงปัจจุบัน ผู้ถูกร้องและครอบครัว ก็ยังคงใช้บ้านหลังดังกล่าวเป็นที่พักอาศัยตลอดมานั้น ดังนั้น จึงมีข้อเท็จจริงต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า หลังจากเกษียณอายุราชการในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องจะหมดสิทธิการเข้าพักอาศัยในบ้านหลังนี้ทันที หรือไม่ อย่างไร เห็นว่า ตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในอาคาร บ้านพัก ของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ให้ความหมาย “อาคารที่พักอาศัยของทางราชการ” หมายถึง อาคารประเภทแฟลต และบ้านพัก หรือเรือนแถว ที่กองทัพบกก่อสร้างขึ้นและมอบให้หน่วยงานต่าง ๆ รับผิดชอบควบคุมดูแล ดังนั้น บ้านพักที่ผู้ถูกร้องอยู่อาศัยจะอยู่ในความหมายของอาคารที่พักอาศัยของทางราชการที่เป็นบ้านพักที่กองทัพบกก่อสร้างขึ้นและมอบให้กองทัพบกรับผิดชอบควบคุมดูแลตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในอาคาร บ้านพัก ของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผู้ร้องยกขึ้นกล่าวอ้าง หรือไม่ เมื่อพิจารณาระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๕ ที่กำหนดว่า ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกต้องมีคุณสมบัติตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ ๕.๑ เป็นข้าราชการประจำการสังกัดกองทัพบกที่มีชั้นยศพลเอก ๕.๒ เป็นอดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบกซึ่งทำคุณประโยชน์ให้กับกองทัพบกและประเทศชาติและเคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกมาแล้ว ข้อ ๗ กำหนดให้แบ่งประเภทของบ้านพักรับรองกองทัพบกสำหรับผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยตามข้อ ๕ ดังนี้ ๗.๑ บ้านพักรับรองกองทัพบก อาคารหมายเลข ๗๐/๒๕ เป็นบ้านพักรับรองของผู้บัญชาการทหารบก ๗.๒ บ้านพักรับรองกองทัพบก อาคารหมายเลข ๑, ๔, ๓๑, ๑๐๗/๑๐, ๒๔๖/๑๖, ๒๖/๑๘, ๓๘๕/๒๓, ๒๔๙/๒๕, ๔๓๗/๓๗, ๔๙๒/๔๕, ๔๙๓/๔๕ และที่กองทัพบกกำหนดขึ้นในภายหลังเป็นบ้านพักรับรองของผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก และอดีตผู้บังคับบัญชาในข้อ ๕.๒ และข้อ ๘ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก หมดสิทธิเข้าพักอาศัยในกรณีดังต่อไปนี้ ๘.๑ ย้ายออกนอกกองทัพบก ๘.๒ ออกจากราชการไม่ว่ากรณีใด ๘.๓ ถึงแก่กรรม ๘.๔ เมื่อกองทัพบกพิจารณาให้หมดสิทธิการเข้าพักอาศัย ข้อ ๘ วรรคสอง กำหนดว่าสำหรับผู้ที่มีสิทธิเข้าพักอาศัย ตามข้อ ๕.๒ ถ้าหมดสิทธิเข้าพักอาศัยตามข้อ ๘.๑ หรือ ๘.๒ แล้ว กองทัพบกอาจพิจารณาให้มีสิทธิพักอาศัยเป็นกรณีเฉพาะรายก็ได้ ประกอบคำชี้แจงของผู้บัญชาการทหารบกที่ชี้แจงว่า ขณะที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องยังคงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกอยู่ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกโดยอาศัยระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๕ และเมื่อผู้ถูกร้องเกษียณอายุราชการ

ในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ แต่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีอยู่ก็คงเป็นผู้มีสิทธิพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกดังกล่าว เนื่องจากผู้ถูกร้องเคยเป็น อดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบกซึ่งทำคุณประโยชน์ให้กับกองทัพบกและประเทศชาติและเคยดำรง ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกมาแล้ว ตามข้อ ๕.๒ และข้อ ๘ ให้อำนาจกองทัพบกพิจารณาให้ผู้มีสิทธิ เข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกที่หมดสิทธิเข้าพักอาศัยด้วยเหตุย้ายออกนอกกองทัพบกหรือ ออกจากราชการไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้มีสิทธิพักอาศัยเป็นกรณีเฉพาะรายก็ได้ ส่วนการที่กองทัพบก กำหนดให้อาคารหมายเลข ๒๕๓/๕๔ เป็นบ้านพักรับรอง แม้จะกำหนดขึ้นภายหลังก็เป็นกาหนด โดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๗.๒ ให้กระทำได้

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า บ้านพักของนายกรัฐมนตรีเป็นบ้านพักรับรองตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีค่านิยมไว้ในข้อ ๔ ว่า “บ้านพักรับรองกองทัพบก หมายความว่าบ้านพักของทางราชการกองทัพบกที่กำหนดให้เป็นที่พักของ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก หรืออดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก ที่ทำคุณประโยชน์ให้กับ กองทัพบกและประเทศชาติ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของกรมสวัสดิการทหารบก” บ้านพักรับรอง กองทัพบกที่นายกรัฐมนตรีพักอาศัยไม่ได้อยู่ในบทนิยามของบ้านพักอาศัยของทางราชการตามระเบียบ กองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในอาคาร บ้านพัก ของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัด กองทัพบก พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนั้น การพักอาศัยอยู่ต่อมาของนายกรัฐมนตรีเมื่อพ้นจากตำแหน่ง ผู้บัญชาการทหารบก และกองทัพบกได้อนุมัติให้บ้านพักหลังนี้เป็นบ้านพักรับรอง จึงไม่ต้องออกจาก บ้านพักเมื่อพ้นจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก เพราะเป็นการพักอาศัยอยู่ในบ้านพักรับรองในฐานะ อดีตผู้บัญชาการทหารบก มิใช่ในฐานะนายกรัฐมนตรี

มีข้อที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า อาคารหมายเลข ๒๕๓/๕๔ ได้โอนเป็นบ้านพักรับรอง กองทัพบก เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ ในขณะที่ผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ตามบันทึกข้อความฉบับเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ โดยอยู่ในความรับผิดชอบของ สก.ทบ. ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป นั้น เป็นการโอนไว้รองรับการพักอาศัยของผู้ถูกร้องในอนาคตหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า การโอนบ้านพักประจำตำแหน่งให้เป็นบ้านพักรับรองกระทำไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ ซึ่งขณะนั้นผู้ถูกร้องยังเหลืออายุราชการในตำแหน่งอีก ๒ ปี และอยู่ในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก มิใช่ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ช่วงเวลาที่มีการโอนเปลี่ยนแปลงบ้านพักราชการเป็นบ้านพักรับรองของ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงนั้น ไม่อาจคาดหมายได้ว่าเป็นไปเพื่อจะรับรองการเป็นบ้านพักของนายกรัฐมนตรี

ในอนาคต เพราะผู้ใดจะได้เป็นนายกรัฐมนตรีมิใช่สิ่งที่จะกำหนดไว้ล่วงหน้าได้ การที่จะได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ต้องผ่านขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญกำหนดไว้

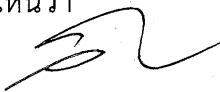
มีข้อที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า การที่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมีบ้านพักอาศัยเป็นการเฉพาะได้แก่ บ้านพิษณุโลก แต่ผู้ถูกร้องกลับพักอาศัยอยู่ในบ้านพักรับรองกองทัพบกนั้น เป็นไปโดยชอบหรือไม่ เห็นว่า โดยที่นายกรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญของประเทศ มีหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินและมีฐานะเป็นผู้นำของประเทศในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในการประชุมหรือรับรองบุคคลสำคัญในระดับผู้นำของประเทศต่าง ๆ ที่มาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐบาล ทั้งต้องดูแลรักษาความปลอดภัยด้านบุคคลและสถานที่ให้แก่นายกรัฐมนตรีเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวในฐานะผู้นำของประเทศเป็นไปด้วยดี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่รัฐสมควรจัดให้มีที่พำนักแก่ผู้นำของประเทศในขณะที่ยังดำรงตำแหน่ง กรณีของประเทศไทยแม้ในอดีตรัฐเคยกำหนดให้สถานที่บางแห่งเป็นที่พำนักของนายกรัฐมนตรีในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งไว้ ได้แก่ บ้านพิษณุโลกโดยระบุวัตถุประสงค์ว่า เพื่อเป็นบ้านพักรับรองในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่จะใช้ในการปฏิบัติงานสำคัญ อาทิ ในการประชุมและการเลี้ยงรับรองบุคคลสำคัญในระดับผู้นำของประเทศต่าง ๆ ที่มาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐบาล อันเป็นวัตถุประสงค์เดียวกับกรณีบ้านพักรับรองกองทัพบก แต่เนื่องจากเมื่อผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในปี ๒๕๕๗ นั้น บ้านพิษณุโลกทรุดโทรม เพราะถูกใช้เป็นที่ทำงานบางหน่วยราชการแทนที่จะเป็นที่พักตามวัตถุประสงค์เดิม ตลอดจนฝ่ายรักษาความปลอดภัยของกองทัพบก ตำรวจและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีตรวจสอบแล้วเกรงว่า อาจไม่สะดวกต่อการสัญจรและไม่ปลอดภัยสำหรับสถานการณ์ที่มีการชุมนุมสาธารณะในขณะนั้น กองทัพบกจึงเสนอว่าควรใช้บ้านพักรับรองในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ถนนวิภาวดีรังสิต เพื่อความสะดวกในการรักษาความปลอดภัยซึ่งปัจจุบันคือบ้านพักรับรองกองทัพบก เป็นพื้นที่ในความครอบครองดูแลและใช้ประโยชน์ในราชการของกองทัพบกและได้รับการสนับสนุนค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปาโดยได้รับอนุญาตจากกองทัพบก เนื่องจากผู้ถูกร้องเป็นบุคคลสำคัญระดับประเทศ ดังนั้น เพื่อให้นายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของผู้นำของประเทศได้อย่างสมเกียรติของตำแหน่งหน้าที่รัฐสมควรจัดให้มีที่พำนักประจำตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อในขณะปัจจุบันรัฐมิได้ดำเนินการจัดให้มีที่พำนักเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยของนายกรัฐมนตรีในขณะดำรงตำแหน่งอย่างเหมาะสม โดยเหตุที่ผู้ถูกร้องมีสิทธิพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกซึ่งผู้ถูกร้องเคยได้รับตั้งแต่คราวดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการทหารบกต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วย

การเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ การที่ผู้ถูกร้องเลือกใช้สิทธิพักอาศัยในบ้านพักรับรองของกองทัพบกจึงเป็นสิทธิโดยชอบด้วยระเบียบดังกล่าว

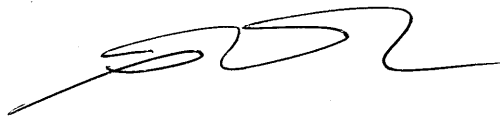
มีข้อที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า การที่ผู้ถูกร้องพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกและได้รับประโยชน์จากค่ากระแสไฟฟ้า และน้ำประปา เป็นการกระทำอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่งและมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) หรือไม่ เห็นว่าผู้ถูกร้องอาศัยในบ้านพักรับรองในฐานะที่เป็นอดีตผู้บัญชาการทหารบก มิใช่ในฐานะนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๑ กำหนดว่าบ้านพักรับรองที่กองทัพบกกำหนดให้กองทัพบกพิจารณาความเหมาะสมในการสนับสนุนงบประมาณค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการพักอาศัยตามความจำเป็นและเหมาะสมในการใช้งาน ถือว่าเป็นการได้รับประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยงานราชการ แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ บัญญัติไว้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง ... (๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ ซึ่งมีความหมายอยู่ในบทบัญญัติดังกล่าวไว้ชัดเจนว่า สามารถรับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการได้ หากเป็นกรณีที่หน่วยราชการปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันตามที่ปฏิบัติในธุรกิจการงานปกติ ข้อเท็จจริงในคดีผู้ถูกร้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการพักอาศัยตามความจำเป็นและเหมาะสมในการใช้งาน เช่นเดียวกันกับบุคคลอื่น ๆ อันได้แก่ อดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบกซึ่งทำคุณประโยชน์ให้กับกองทัพบกและประเทศชาติและเคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกมาแล้ว การปฏิบัติในธุรกิจการงานปกติมิใช่สนับสนุนเฉพาะตัวผู้ถูกร้องเท่านั้น กรณีจึงเป็นไปตามข้อยกเว้นให้กระทำได้ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) การให้สิทธิดังกล่าว มิได้ให้เฉพาะแก่ผู้ถูกร้องเท่านั้น กองทัพบกให้สิทธิดังกล่าวแก่ผู้มีคุณสมบัติในการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกทุกรายที่ผ่านมา จึงมิได้เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้ถูกร้องได้รับเงินหรือประโยชน์อื่นใดจากกองทัพบกซึ่งเป็นหน่วยราชการ เป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในธุรกิจการงานปกติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓)

มีข้อที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) อันจะทำให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) หรือไม่ เห็นว่า

เมื่อวินิจฉัยว่าการที่ผู้ถูกร้องพักอาศัยบ้านพักรับรองกองทัพบก ซึ่งกองทัพบกพิจารณาจัดบ้านพักรับรอง กองทัพบกและสนับสนุนค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปาใช้งานในบ้านพักรับรองเป็นไปตามระเบียบ กองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ แล้ว จึงไม่เป็นกรณี การถือประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของประเทศ ไม่เป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเอง ไม่เป็นการขอ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจ จะทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ และไม่เป็นการกระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม แต่เป็นกรณีการรับที่มีบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้รับได้ ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือ ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานจริยธรรม ฯ ข้อ ๒๗ ประกอบข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ อันเป็นการกระทำต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) ซึ่งเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓)

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ